شاعری با ۴۰۰۰ رباعی

کتاب «گزیده رباعیات بیدل» در مشهد نقد و بررسی شد

گزارش

قاسمی| «گزیده رباعیات بیدل» گزیده تازه‌ای از اشعار بیدل دهلوی، شاعر برجسته سبک هندی، است که روز گذشته با حضور سید علی میرافضلی، نگارنده مقدمه کتاب، و محمدکاظم کاظمی، گردآورنده آن، در غالب کتاب آفتاب نقد و بررسی شد. به گفته یوسف بینا، شاعر و پژوهشگر مشهدی که اجرای این مراسم را بر عهده داشت، بیدل شاعری شاخص در ویژگی‌های فرمی و یکی از صاحب‌سبک‌ترین شاعران در ادبیات فارسی است که در میان هم‌قطارانش در سبک هندی و حتی در شاخه هندی سبک هندی ویژگی‌های منحصربه فردی دارد؛ به همین دلیل است که اشعار بعد از او در این سبک به شعر بیدل معروف شده است. مجری نشست همچنین بیدل را شاعری معرفی کرد که شمار اشعارش بسیار زیاد است و بیدل‌شناسان او را از پرشعرترین شاعران دانسته‌اند.

● بیدل ترازسبک هندی را بالا برد

سیدعلی میرافضلی، پژوهشگر ادبی، شاعر و نویسنده‌ای است که طی چندده‌ه تمام انرژی و وقت خود را پژوهشگرانه و مسئولانه صرف رباعی‌پژوهی در ادبیات فارسی کرده است. او از مهم‌ترین و جدی‌ترین صاحب‌نظران معاصر در حوزه رباعی‌شناسی است و مقدمه مفصلی بر «گزیده رباعیات بیدل» نوشته است.

میرافضلی در آغاز صحبت‌هایش به توضیح بخش‌های مختلف این مقدمه پرداخت: این مقدمه مروری بر دستاوردهایی در ۲ حوزه بیدل‌پژوهی با تکیه بر رباعیات بیدل و تبارشناسی رباعیات بیدل است. شعر بیدل برآمده از سنتی است در شعر قرن یازدهم و دوازدهم که بیشتر به سبک هندی و اصفهانی مشهور است.

میرافضلی با بیان اینکه بیدل تراز سبک هندی را بالا برد و به نقطه‌ای دست‌نیافتی رساند، افزود: به باور من اگر بخواهیم پیشینه‌ای برای رباعیات بیدل در سبک هندی منصور شویم ۲ نفر بیش از همه در شکل‌گیری این رباعیات نقش داشته‌اند؛ یکی از آن‌ها سحابی استرآبادی از رباعی‌سرایان مشهور روزگار خود و ناشناخته در روزگار ماست.

● درک سنت ادبی بیدل ضرورت دارد

این رباعی‌پژوه درباره بخشی دیگر از مقدمه کتاب، «گزیده رباعیات بیدل» گفت: بیدل از دل یک سنت برآمده است. اگر این سنت را بشناسیم، به درک بهتری از شعر او نائل می‌شویم. با وجود اینکه یکی از دلایل ابهام و پیچیدگی شعر او تازگی معنوی و مفهوم و اندیشه‌های پشت شعرهای اوست، بخش مهم دیگر آن به مسائل زبانی چون ترکیب‌ها واژگان خاص بیدل برمی‌گردد که با شناخت سنت ادبی او می‌توان به درک بهتری از این مسائل در شعر او رسید. من معتقدم برای درک این سنت اثر ارسست فرهنگ‌نامه‌ای تطبیقی از بیدل و شاعران هم‌عصرش فراهم کنیم اما متأسفانه هیچ‌کاری در این حوزه انجام نشده است. به گفته میرافضلی در این مقدمه همه مطالعاتی که طی ۳ سده گذشته درباره شعر بیدل صورت گرفته، مورد توجه است. این مرور با مطالعه تذکره‌های شعر فارسی آغاز شده است و تا همه پژوهش‌های بیدل‌شناس هموزگار ما را در برمی‌گیرد. این شاعر و نویسنده درباره گزیده‌هایی که تاکنون از اشعار بیدل منتشر شده است نیز توضیح داد: اولین گزیده رباعیات بیدل را خود بیدل انجام داده است. بیدل در این گزیده که در کتابی به وسیله حوزه هنری چاپ شده است، از بین بیش از ۴۰۰۰ رباعی حدود ۲۰۰ رباعی را انتخاب کرده است. در روزگاران بعدی هم انتخاب‌هایی از این دست بوده است، به‌ویژه در دوران معاصر و دهه ۶۰ به بعد که توجه خاصی به شعر بیدل شد و در این زمینه آثاری در داخل و خارج از کشور به چاپ رسید.

● حریم بسته بیدل

«انتخاب کردن رباعیات بیدل کار درستی است، چون اشعار او خیلی متنوع و بعضا با افت‌وخیز روبه‌رو بوده است و از این‌رو ارزش همه آن‌ها یکسان نیست؛ مثلا ممکن است در یکی از اشعار او نکته‌ای تاریخی، زبانی و... برجسته باشد اما ارزش هنری لازم را نداشته باشد. همین موضوع انتخاب اشعار بیدل را ضروری می‌کند.» میرافضلی با بیان این مطلب به محاسن کتاب تازه منتشر شده از رباعیات بیدل اشاره کرد و یادآور شد: درحالی که در شرح‌نویسی‌های دانشگاهی می‌بینیم خیلی از نکات بدیهی توضیح داده می‌شود اما آنچایی که باید از رموزی گره‌گشایی شود، آن نکات فراموش می‌شود. در شرح و توضیحات این کتاب به نکته‌هایی کلیدی برمی‌خوریم که به نظر من این از محاسن کتاب است. در واقع گردآورنده رباعیات درحالی که مخاطب متوسط به بالا را در نظر گرفته است، توضیحات بسیار مفیدی ارائه می‌کند. شرح‌های او بر رباعیات بیدل توضیحاتی به زبان ساده و بدون فاضل‌نمایی است. نکته مهم دیگر این است که بیدل از شاعران پرگوی تاریخ شعر ماست. در کنار مولانا و صائب تبریزی و ایدت جدی‌ترین صاحب‌نظران معاصر در حوزه رباعی‌شناسی است و مقدمه مفصلی بر «گزیده رباعیات بیدل» نوشته است.

میرافضلی در آغاز صحبت‌هایش به توضیح بخش‌های مختلف این مقدمه پرداخت: این مقدمه مروری بر دستاوردهایی در ۲ حوزه بیدل‌پژوهی با تکیه بر رباعیات بیدل و تبارشناسی رباعیات بیدل است. شعر بیدل برآمده از سنتی است در شعر قرن یازدهم و دوازدهم که بیشتر به سبک هندی و اصفهانی مشهور است.

میرافضلی با بیان اینکه بیدل تراز سبک هندی را بالا برد و به نقطه‌ای دست‌نیافتی رساند، افزود: به باور من اگر بخواهیم پیشینه‌ای برای رباعیات بیدل در سبک هندی منصور شویم ۲ نفر بیش از همه در شکل‌گیری این رباعیات نقش داشته‌اند؛ یکی از آن‌ها سحابی استرآبادی از رباعی‌سرایان مشهور روزگار خود و ناشناخته در روزگار ماست.

● درک سنت ادبی بیدل ضرورت دارد

این رباعی‌پژوه درباره بخشی دیگر از مقدمه کتاب، «گزیده رباعیات بیدل» گفت: بیدل از دل یک سنت برآمده است. اگر این سنت را بشناسیم، به درک بهتری از شعر او نائل می‌شویم. با وجود اینکه یکی از دلایل ابهام و پیچیدگی شعر او تازگی معنوی و مفهوم و اندیشه‌های پشت شعرهای اوست، بخش مهم دیگر آن به مسائل زبانی چون ترکیب‌ها واژگان خاص بیدل برمی‌گردد که با شناخت سنت ادبی او می‌توان به درک بهتری از این مسائل در شعر او رسید. من معتقدم برای درک این سنت اثر ارسست فرهنگ‌نامه‌ای تطبیقی از بیدل و شاعران هم‌عصرش فراهم کنیم اما متأسفانه هیچ‌کاری در این حوزه انجام نشده است. به گفته میرافضلی در این مقدمه همه مطالعاتی که طی ۳ سده گذشته درباره شعر بیدل صورت گرفته، مورد توجه است. این مرور با مطالعه تذکره‌های شعر فارسی آغاز شده است و تا همه پژوهش‌های بیدل‌شناس هموزگار ما را در برمی‌گیرد. این شاعر و نویسنده درباره گزیده‌هایی که تاکنون از اشعار بیدل منتشر شده است نیز توضیح داد: اولین گزیده رباعیات بیدل را خود بیدل انجام داده است. بیدل در این گزیده که در کتابی به وسیله حوزه هنری چاپ شده است، از بین بیش از ۴۰۰۰ رباعی حدود ۲۰۰ رباعی را انتخاب کرده است. در روزگاران بعدی هم انتخاب‌هایی از این دست بوده است، به‌ویژه در دوران معاصر و دهه ۶۰ به بعد که توجه خاصی به شعر بیدل شد و در این زمینه آثاری

معاون امور مطبوعاتی وزیر در دیدار با اصحاب رسانه مشهد:

در تأمین کاغذ باید به عدالت توجه کرد

گزارش

عکس: محمدباقر عباسی/شهرآرا

ایرانی| معاون امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دومین روز از سفر خود به مشهد، در هتل فرهنگ و هنر پاسخ‌گوی پرسش‌های اصحاب رسانه بود. در این نشست، اصحاب رسانه های مکتوب و مجازی مشهد دغدغه های خود را با محمدخدادی در میان گذاشتند اما به نظر می‌رسید دست کم بخشی از پاسخ‌های معاون جدید وزیر در امور مطبوعات آن‌ها را قانع نکرده است. مسئله‌ای که مورد توجه حاضران در این جلسه قرار گرفت، تشکیل نظام صنفی خبرنگاران بود که معاون وزیر در این‌باره گفت: قانون تشکیل نظام صنفی در مجلس در دست نمایندگان است، منتها این خود خبرنگاران درباره آن اتفاق نظر وجود ندارد. قانون تقریبا تکمیل شده است و مانیز در ارتباط با این قانون آنچه از دستمان برمی‌آمده است انجام داده‌ایم و دوباره در دستور کمیسیون فرهنگی مجلس قرار گرفته است. بااین‌همه درباره بندهایی از این نظام صنفی برخی معتقدند قانون یادشده خبرنگاران را بیشتر به دولت یا صنفشان وابسته می‌کند و برخی عکس این نظر را دارند. او ادامه داد: بگذارید صادقانه به شما بگویم، پیش‌بینی می‌شود من ۲ سال دیگر از معاونت مطبوعاتی باشم، در این مدت مجلس عملا از شهریور درگیر انتخابات است و مجلس آینده نیز ۶ ماه طول می‌کشد تا مستقر شود، بعد هم به اواخر دولت می‌رسیم؛ بنابراین نمی‌دانم آیا می‌توانیم این قانون را به تصویب برسانیم یا نه.

وی آنچه از دست خود ارشاد برمی‌آید، یکی درباره بیمه است که برایش سازوکارهایی ایجاد کرده‌ایم و باید تا اندازه‌ای تقویت شود و جدیت به خرج داده شود. خود رسانه‌ها نیز باید نیروهایشان را بیمه کنند. مرحله دوم سامانه‌ای است که در سازمان تأمین اجتماعی است و مرحله سوم صندوق حمایت از نویسندگان و هنرمندان است که در این رابطه اقداماتی صورت گرفته است.

این مسئول فرهنگی و پیشکسوت عرصه رسانه، با اذعان به اهمیت امنیت شغلی خبرنگاران، تأمین امنیت شغلی را وابسته به ۳ مؤلفه چرخه اقتصادی، محتوا و هویت رسانه دانست. او در عین حال تأکید کرد که اقتصاد مطبوعات باید از فروش آن تأمین شود. خدادی با تأیید نبود امنیت شغلی و حتی جانی برای خبرنگاران وعده داد که امسال ۳۰۰۰ خبرنگار در کشور بیمه شوند که ۱۰ درصد آن از استان خراسان رضوی خواهد بود.

مسئله اختصاص کاغذ روزنامه‌ها موضوع دیگری بود که در این نشست مطرح شد که معاون وزیر تأکید کرد باید در این مسیر کاغذ به دست خود رسانه برسد و سوءاستفاده ای نشود. خدادی خاطرنشان کرد: ما ۳۰۰ روزنامه در حال انتشار داریم و از سویی لازم است که ما پیش از قوه قضائیه به عدالت توجه کنیم، چون کارکرد رسانه با عدالت رابطه مستقیم دارد و اثر رسانه زمانی هویدا می‌شود که انصاف و عدالت در آن لحاظ شده باشد. او افزود: هفته گذشته ۳۰۰ تن کاغذ در این زمینه تخصیص داده شد که آقای وزیر دستور تأمین از آن را هم دادند و این کاغذها به مرور در اختیار رسانه‌ها قرار خواهد گرفت.

خبر

شاعر شکوفه و باران در شب کودکان بی‌سرپرست

استاد محمدرضا شفیعی کدکنی یک نسخه از تصحیح تذکرة‌الاولیای خود را به صورت نمادین به مؤسسه خیریه دارالاکرام تقدیم کرد

عکس: محمدباقر عباسی/شهرآرا

رادمنش| «تمی خواهم بگویم در مورد تذکره اولیا شق‌القمر کرده‌ام ولی حدود ۵۰ سال، یکی از دغدغه های عمرم گردآوری نسخه های کهن و اصیل تذکره، حدود ۴۰ نسخه، بوده است و سال ها و سال ها آن را در دانشگاه تهران تدریس کرده‌ام و حدود ۳۰ سال سرگرم تصحیح و آماده‌سازی آن بوده‌ام و کوشیده‌ام تمام منابع موجود و محتمل فارسی و عربی و خطی و چاپی را درباره این اثر، از سراسر جهان، به دست آورم و هرگاه اندک تردیدی روی نمود تمام منابع گفتار عطار و سرچشمه های آن را در آثار بی شمار پیشینیان او مورد جست‌وجو قرار دهم.»

این بخشی از متن سپاس‌نامه استاد محمدرضا شفیعی کدکنی در کتاب تذکره اولیاست، تصحیح انتقادی این اثر استاد دانشگاه و شاعر بلندآوازه خراسانی که اردیبهشت امسال در نمایشگاه کتاب تهران رونمایی و از پرفروش‌ترین آثار نمایشگاه شد، کتابی که به اهدای نمادین آن برای کارخیر و تشویق مردم به انجام امور خیرخواهانه، تأثیری گسترده‌تر از خود بر جای گذاشته است.

روز پنجشنبه، دکتر شفیعی کدکنی، در مراسمی که با حضور محمدرضا حیدری، رئیس شورای شهر مشهد، محمد جعفرپاحقی، استاد زبان و ادبیات فارسی، احمد نوروزی و احسان اصولی از اعضای شورای اسلامی مشهد و همچنین جمعی دیگر از اساتید و پژوهشگران ادبیات فارسی برگزارشد یک نسخه از این اثر گران سنگ را با امضا و دست‌نوشته خود، به مؤسسه خیریه دارالاکرام در مشهد اهدا کرد.

مریم تقوی، مدیر شعب خراسان‌های رضوی، شمالی و جنوبی این مؤسسه، در مورد این مراسم و حضور دکتر شفیعی کدکنی در آن گفت: استاد محمدرضا شفیعی کدکنی، سفیر مهربانی و حامی معنوی تمام فرزندان دارالاکرام و همچنین حامی مالی تعدادی از بچه های شعبه مشهد هستند. مدتی پیش خدمت ایشان رسیده بودیم و تقاضا کردیم که به مشهد تشریف بیاورند. در آن زمان مشغول کار تصحیح و نوشتن مقدمه‌ای بر تذکره‌الاولیای عطار نیشابوری بودند که این کار حاصل چند دهه کار علمی و پژوهشی ایشان است. پس از انتشار این اثر نفیس تصمیم گرفتند به مشهد بیایند و آن را در مراسمی به فرزندان دارالاکرام هدیه کنند؛ برای همین دعوت کردیم و ایشان با لطف و محبت پذیرفتند.

مدیر شعب خراسان‌های رضوی، در مورد این مراسم و حضور دکتر شفیعی کدکنی در آن گفت: استاد محمدرضا شفیعی کدکنی، سفیر مهربانی و حامی معنوی تمام فرزندان دارالاکرام و همچنین حامی مالی تعدادی از بچه های شعبه مشهد هستند. مدتی پیش خدمت ایشان رسیده بودیم و تقاضا کردیم که به مشهد تشریف بیاورند. در آن زمان مشغول کار تصحیح و نوشتن مقدمه‌ای بر تذکره‌الاولیای عطار نیشابوری بودند که این کار حاصل چند دهه کار علمی و پژوهشی ایشان است. پس از انتشار این اثر نفیس تصمیم گرفتند به مشهد بیایند و آن را در مراسمی به فرزندان دارالاکرام هدیه کنند؛ برای همین دعوت کردیم و ایشان با لطف و محبت پذیرفتند.

● گزیده‌ای که مخاطب را از مراجعه به دیوان بی‌نیاز می‌کند

بیدل شناسی در چند دهه اخیر با چندنام گره خورده است که یکی از آن‌ها محمدکاظم کاظمی است. این شاعر و بیدل‌شناس در ابتدای سخنانش در این نشست به پیشینه تألیف این کتاب پرداخت: پیشینه این کتاب را باید در کتاب «مرقع صد رنگ» صد رباعی از بیدل»، کتابی که آن هم در انتشارات سپیدهباوران چاپ شد، جست‌وجو کرد. وقتی آن کتاب را گردآوری می‌کردم رباعی‌های زیادی علامت خورد و به نظر می‌رسید لازم است در معرض دید مخاطبان قرار بگیرد. اما در آن کتاب به گردآوری ۱۰۰ رباعی محدود بودیم، با شرح و توضیحات. با اتفاق خوبی که در اوایل زمستان ۹۶ افتاد، مدیر انتشارات پیشنهاد گردآوری مفصل‌تری از گزیده رباعی‌های بیدل را ارائه کرد. آزاین رو دستمان باز بود تا این رباعی‌ها را به شکلی جامع‌تر گردآوری کنیم. در این راستا تقریبا همه رباعی‌های شایان توجه را که می‌توان گفت مخاطب با آن‌ها سر و کار خواهد داشت گردآوری کرده‌ام، به گونه‌ای که مخاطب تقریبا از مواجهه با دیوان بی‌نیاز باشد.

کاظمی در ادامه به بررسی گزیده‌های مختلف از رباعیات بیدل اشاره کرد که هریک ۶۰۰ یا ۷۰۰ رباعی از اشعار بیدل را در خود جای داده‌اند.

در پایان این نشست مدیر انتشارات سپیدهباوران از انتشار گزیده رباعیات فارسی در چند جلد با گردآوری سید علی میرافضلی خبر داد.

اصغرنوری، مترجم: **شخصیت‌های داستان کافکا همواره می‌دانند کجا ایستاده‌اند و به کجا می‌خواهند بروند ولی شخصیت‌های داستان‌های پست‌مدرن افرادی نظیر ساموئل بکت و ژوئل اکلوف، دریک سرگشتگی ناشی از کیجی پست مدرنیسم غوطه‌ورند و نمی‌دانند که می‌خواهند به کجا بروند.**

فرتور

استاد محمدرضا شفیعی کدکنی یک نسخه از تصحیح تذکرة‌الاولیای خود را به صورت نمادین به مؤسسه خیریه دارالاکرام تقدیم کرد.

صدلاب

شهرآرا ورزشی حامی ورزش مشهد

آگهی مناقصه

موضوع: مناقصه احداث پل عابر پیاده بلوار شهید کاوه

سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده های کشاورزی شهرداری مشهد مقدس در نظر دارد اجرای عملیات احداث پل عابر پیاده واقع در بلوار شهید کاوه مقابل بیمارستان حضرت علی اکبر (ع) به متراژ تقریبی ۴۲ متر را به شرکتهای واجد شرایط واگذار نماید. لذا از کلیه شرکتهای دارای حداقل رتبه ۵ ابنیه و ساختمان و ثبت نام شده در سامانه تامین کنندگان شهرداری مشهد و سامانه ساجر کشوری دعوت می گردد در صورت تمایل جهت دریافت اسناد مناقصه به نشانی مشهد مقدس بلوار وکیل آباد حدفاصل وکیل آباد ۵۵ و ۵۷ پلاک ۱۱۶۵ طبقه چهارم اداره امور قراردادها و پیمانهای سازمان مراجعه نمایند.آخرین مهلت دریافت و ارائه پیشنهاد اسناد مناقصه پایان وقت اداری روز سه شنبه مورخه ۱۳۹۸/۰۵/۰۱ . مبلغ برآورد مناقصه : ۶،۶۳۳،۸۳۲،۳۰۶ ریال. مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۳۳۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال. متقاضیان موظف به ارائه تأییدیه ظرفیت آزاد از مراجع ذی صلاح می باشند. ضمنا ظرفیت آزاد تا روز ابلاغ قرارداد می بایست تداوم داشته باشد. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفنهای ۶۵-۳۱۲۹۸۰۴۱ تماس حاصل نمایید.

(هزینه درج آگهی بر عهده برنده مناقصه می باشد) (سازمان در رد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادات مختار می باشد)

جهت کسب اطلاعات بیشتر به آدرس سایت www.samesh.mashhad.ir مراجعه نمایید

روابط عمومی سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده های کشاورزی شهرداری مشهد

سومین دوسالانه پس از ۶ سال

نمایشگاه مجسمه‌های شهر مشهد با هدف افزایش غنای فرهنگ و هویت ملی در بوستان کوهسنگی افتتاح شد

گزارش

عکس: علی‌رضا حیدری/شهرآرا

شکیبا افخمی راد| سومین دوره دوسالانه مجسمه‌های شهری مشهد با هدف زیباسازی شهر، افزایش غنای فرهنگی و هویت ملی و ارتقای کیفی مجسمه‌سازی شهری بعد از ۶ سال وقفه، به همت اداره هنری سازمان اجتماعی فرهنگی شهرداری مشهد برگزار شد، رویدادی که برای اولین بار برگزاری‌اش با همکاری انجمن هنرمندان مجسمه‌ساز ایران صورت گرفت تا به آثار شهری تخصصی‌تر نگاه شود.

فراخوان سومین دوره دوسالانه مجسمه‌های شهری مشهد، اول بهمن ۱۳۹۷ در ۲ بخش موضوعی آزاد و شاهنامه منتشر شد و در نهایت، ماک‌های اولیه ۵۵ اثر برای نمایش در نمایشگاه از سوی عباس مجیدی، دبیر دوسالانه، و اصغر کفشچیان مقدم، کوروش گلنازی، کامبیز صبری، روح‌ا... شمس‌زاده و وسید امیر منصوری، اعضای شورای داوری، انتخاب شدند. هیئت علمی رشته مجسمه‌سازی برای انتخاب نهایی آثار برگزیده، از میان داوران در جلسه‌ای برگزار شد. در نهایت ۱۳۷۵ اثر به دبیرخانه رسید که با بررسی هیئت داوران ۵۵ اثر برگزیده به بخش نهایی این دوسالانه راه یافتند.

مصحفی با اشاره به حضور هیئت داورانی متشکل از استادان و اعضای هیئت علمی رشته مجسمه‌سازی برای انتخاب نهایی آثار برگزیده، از هنرمندان و بازدیدکنندگان همراه بود. نمایشگاه حاضر تا ۱۰ مرداد ماه باز خواهد بود و علاقه‌مندان می‌توانند صبح از ساعت ۹ تا ۱۳ و عصر از ساعت ۱۷ تا ۲۰ به نگارخانه چارسوق هنر سالن استاد حسین تمره‌چی در بوستان کوهسنگی مشهد مراجعه کنند.

● برخورداری آثار دوسالانه از غنای لازم

محمدرضا حیدری، رئیس شورای اسلامی شهر مشهد، که از حاضران در نمایشگاه سومین دوسالانه مجسمه‌سازی بود، او در صحبت‌هایش به فقر جدی در باب وجود نمادهای معنادار در سطح شهر اشاره کرد و یکی از مأموریت‌های محول‌شده به معاونت فرهنگی را پاسخگویی این موضوع دانست. به نظر او، آثار این نمایشگاه غنای لازم را برای انداختن جهت گیری‌های معنوی و اخلاقی چه در حوزه شاهنامه و فردوسی و اساطیر؛ امیدوارم داوران آثاری دارای وجه هنری توأم با معنای مرتبط با فضای شهر مشهد را انتخاب کنند تا بعد از آن همکاران ما بتوانند از آثار برگزیده به نحو احسن در زیباسازی شهر استفاده کنند.

حیدری با اشاره به وقفه شش‌ساله میان دوره دوم و سوم این دوسالانه نیز گفت: برگزاری این رویداد بعد از ۶ سال نشان‌دهنده عزم شورای پنجم برای پرداختن به این بخش مغفول‌مانده شهر هنرهای تجسمی است. امیدوارم این رویداد تداوم یابد تا ما نیز بتوانیم از این ظرفیت هنری استفاده کنیم.

● زیباسازی با ارتقای درک هنری

به گفته محسن مصحفی، سرپرست سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، این دوسالانه مجسمه‌سازی مشهد از مهره‌ماه سال گذشته کار خود را آغاز و با همکاری انجمن مجسمه‌سازان، در سطح کشور فراخون عمومی منتشر کرد. در نهایت ۱۳۷۵ اثر به دبیرخانه رسید که با بررسی هیئت داوران ۵۵ اثر برگزیده به بخش نهایی این دوسالانه راه یافتند.

مصحفی با اشاره به حضور هیئت داورانی متشکل از استادان و اعضای هیئت علمی رشته مجسمه‌سازی برای انتخاب نهایی آثار برگزیده، از هنرمندان در جلسه‌ای برگزار شد. در نهایت ۱۳۷۵ اثر به دبیرخانه رسید که با بررسی هیئت داوران ۵۵ اثر برگزیده به بخش نهایی این دوسالانه راه یافتند.

مصحفی با اشاره به حضور هیئت داورانی متشکل از استادان و اعضای هیئت علمی رشته مجسمه‌سازی برای انتخاب نهایی آثار برگزیده، از هنرمندان در جلسه‌ای برگزار شد. در نهایت ۱۳۷۵ اثر به دبیرخانه رسید که با بررسی هیئت داوران ۵۵ اثر برگزیده به بخش نهایی این دوسالانه راه یافتند.

● بودجه ۱۵ میلیاردی برای المان‌های دائمی

احسان اصولی، رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی، زیارت، گردشگری و رسانه شورای شهر مشهد، نیز پرداختن به سیما و منظر شهری را یکی از موضوعات مورد توجه شورای پنجم معرفی کرد. به نظر اصولی مشهد در زمینه آثار حجمی و هنرهای تجسمی به‌ویژه المان‌های دائم وضعیت خوبی ندارد. همچنین در فضاهای شهری به اندازه کافی زیباسازی و رنگ و نقش کار نشده است و به نوعی مشهد در این زمینه فقیر است. «از ابتدای دوره بر چگونگی رفع این نقصان تمرکز کردیم. از این رو، در بودجه سال ۹۸ اعتباری در حدود ۱۵ میلیارد تومان به این زمینه اختصاص دادیم. این عدد در سال گذشته در حدود ۶۵۰ میلیون تومان بوده است.» به گفته او، این اعتبار بسا هدف ایجاد المان‌هایی که هرکدام مبین پیام و بخشی از هویت شهر باشند و بتوانند با شهروندان ارتباط برقرار کنند اختصاص داده شده است. ساز و کار تعیین و انتخاب المان‌ها را در قالب سومین دوسالانه مجسمه‌سازی مشهد پیگیری کردیم و قرار شد با داوری آثار، مجسمه‌هایی برای ساخت و اکران در سطح شهر به عنوان المان دائمی انتخاب شوند.

این عضو شورای شهر مشهد همچنین از سامان‌دهی فعالیت‌هایی درباره زیباسازی فضاهای کالبدی شهر خبر داد و ابراز امیدواری کرد مشهد با برخورداری از المان‌های مفهومی متحول و به شهری با مجموعه رنگ‌های شاد تبدیل شود.

● ساخت مجسمه آرامگاه فردوسی

سید مسعود رباعی، رئیس کمیسیون توسعه و عمران توس شورای اسلامی شهر مشهد، نیز بعد از بازدید خود از نمایشگاه سومین دوسالانه مجسمه‌سازی، محور محبت‌هایش را حول آثار مرتبط با شاهنامه قرار داد و گفت: یکی از مضامینی که در حیطه علاقه و کار من است، شاهنامه، فردوسی و توس است که در این نمایشگاه توجه خوبی به آن شده است. این عضو شورای شهر ابراز امیدواری کرد که با ظرفیت ایجاد شده در جلوخان آرامگاه فردوسی، فضایی برای نصب تعدادی از المان‌های نمایشگاه در اندازه‌های بزرگ‌تر فراهم شود: «در جلوخان آرامگاه فردوسی ۶ محوطه وجود دارد که برای این ۶ محوطه قرار است ۶ مجسمه سفارش داده شود. در محوطه‌ای که مقبره ۱۳ شاعر وجود دارد، قرار است سردیس دقیقی توسی (یکی از نخستین سرایندگان شاهنامه) و در ۵ محوطه دیگر مجسمه‌هایی با موضوع داستان‌های شاهنامه نصب شود.» او همچنین از نصب مجسمه‌ای با موضوع سام نریمان در پل کشفرود خبر داد.

● جلوگیری از آسیب‌های یک رویداد

عباس مجیدی، عضو هیئت رئیسه انجمن مجسمه‌سازان ایران، که دبیری سومین دوسالانه مجسمه‌سازی شهر مشهد را بر عهده داشت، در گفت‌وگو با شهرآرا درباره دلایل همکاری انجمن یادشده با شهرداری مشهد گفت: احساس کردیم به واسطه توانمندی‌های موجود در انجمن می‌توانیم کمک کنیم تا کار آن‌طور که در شأن مجسمه‌سازی و شهر مشهد است به انجام برسد و نیز خواستیم با این همکاری، فاصله به‌وجودآمده بین هنرمندان و سازمان‌های برگزارکننده این چنین رویدادهایی را کم کنیم.

به گفته مجیدی دوسالانه مجسمه شهری مشهد در ابتدای شکل‌گیری از آن، جشنواره‌هایی در سطح شهر تحت عنوان استقبال از بهار ایجاد شد که این رویداد را تحت‌تأثیر قرار داد: «جشنواره استقبال از بهار در ابتدا خوب بود اما در ادامه ناموفق ماند. حال نیز اگر جشنواره خانه بهار به همین نحو استمرار داشته باشد، به ایجاد کارهای ماندگار آسیب می‌زند. او برای جلوگیری از این آسیب، پیشنهاد کرد جشنواره خانه بهار و ایجاد اثر موفقت با نگاه و رویکردی جدید و به طور محدود برگزار شود. از طرف دیگر مجسمه‌سازی بر لزوم استمرار جشنواره‌هایی چون دوسالانه مجسمه‌سازی برای تولید آثار ماندگار تأکید کرد.

● روند رو به رشد اما همچنان خام

اصغر کفشچیان مقدم، عضو هیئت داوران دوسالانه مجسمه‌سازی مشهد، نیز در گفت‌وگو با شهرآرا گفت: امروز وقتی از مجسمه شهری صحبت می‌شود، به غیر از مرتبط بودن ساختار آن با مفهوم شهری و فرهنگ آن شهر، باید شرایط محیطی مثل مسائل اقلیمی و محیط اطراف محل نصب مجسمه نیز در نظر گرفته شود. بنابراین یک مجسمه وقتی مجسمه شهری می‌شود که به اقتضای مناسبات زیباشناختی و مفهومی شهر تحقق پیدا کند. کفشچیان مقدم درباره برخورداری آثار حاضر از ویژگی‌های لازم برای مجسمه شهری اظهار کرد: این دوسالانه نسبت به ۲ دوره قبل خیلی رشد کرده است اما همچنان از یکنگی لازم در آثار آن شکل نگرفته است. از این رو به نظر من هنوز کارها به آن شکل نیست که برای نصب در مشهد مناسب باشد. همچنین به نظر او نباید الزامی برای ساخت مجسمه از آثار نمایشگاه‌هایی این چنینی در سطح شهر وجود داشته باشد و تنها اگر اثری ویژگی‌های یک مجسمه شهری را دارا است باید ساخته شود.

● آثاری جواب‌گوی نیاز جامعه

روح‌ا... شمس‌زاد، دیگر عضو هیئت داوران دوسالانه مجسمه‌سازی، نیز از تصمیم درست شهرداری مشهد در برقراری ارتباط با انجمن مجسمه‌سازان ایران گفت. به نظر او هرچه نهادهای متولی‌ای مانند شهرداری در حوزه‌های مختلف سراغ تیم‌های تخصصی بروند، اتفاقات بهتر و تخصصی‌تری شکل می‌گیرد.

شمس‌زاد درباره کیفیت این دوره از دوسالانه مجسمه‌سازی تصریح کرد: نمی‌توان انتظار داشت این دوسالانه یا ۳ دوره برگزاری و ۶ سال وقفه اتفاق عجیب و غریبی ایجاد کند اما بنیان‌های شکل‌گیری رویدادهای مهم همین اتفاقات هستند. در این دوره نیز تا اینجای کار ارتقبال هنرمندان و حضور گروه‌های حرفه‌ای خیلی خوب بوده است اما برگزاری این رویداد می‌تواند در سال‌های آینده بهتر شود.

او با اشاره به پیچیده بودن جنامایی مجسمه در فضای شهری درباره ظرفیت آثار ارائه شده در نمایشگاه برای ساخت در شهر گفت: از میان مجموعه حاضر تعدادی از آثار به لحاظ استانداردهای تصویری می‌توانند برای جنامایی در سطح شهر انتخاب شوند.

● رویدادی بهتر از تهران

از دیگر اعضای هیئت داوران حاضر در افتتاحیه نمایشگاه سومین دوسالانه مجسمه‌سازی می‌توان به کوروش گلنازی اشاره کرد.

او کیفیت این رویداد برگزار شده در مشهد را بهتر از تهران دانست، اما معتقد بود آثار ارائه شده در نمایشگاه برای نصب در شهر مناسب نیستند. «برای شکل‌گیری اثری خلاق باید هنرمندان ۴ یا ۶ ماه قبل از برگزاری دوسالانه به مشهد دعوت شوند، فضای اینجا را ببینند و بعد ۶ ماه روی اثر خود کار کنند. با شکل‌گیری تعامل بین هنرمند و مکان، آثار مناسبی ساخته خواهد شد اما آثار فاخر به شکل انتزاعی با طراحی در محیط اتلیه ایجاد نمی‌شود.»

به نظر گلنازی اگر قرار است آثار در سطح شهر جنامایی شوند، بهتر است خالق از دعوت شود تا کارش را برای آن فضا طراحی کند.

تراش تازه بر پیکر مجسمه‌های شهری

نشست تخصصی گفت‌وگو درباره مجسمه و شهر برگزار شد

زوزنی| در نشست تخصصی‌ای که درباره «رابطه مجسمه و شهر» گفت‌وگو شد، هنرمندان مجسمه